په اورونو کې
سندرې

(شعري ټولګه)

محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷

په اورونو کې

ŐéæĤ ï

شاعر

محمد اسمعیل یون

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	په اورونو کې سندرې
شاعر:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۷۶ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د شاعر پرله پسې نومره:	(۱۰)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۱۰)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

نیولیک

د دې ټولګې پر دويم چاپ ځو خبرې

((په اورونو کې سندرې)) زما د شعرونو دويمه ټولګه ده چې پر **۱۳۷۲**ل کال په پېښور کې چاپ شوې ده. په دې ټولګه کې اکثره هغه شعرونه راغلي، چې ما د خپل تحصيل او تر هغه وروسته د تنظيمواکۍ پر مهال ليکلي او يو ځو داسې شعرونه په کې هم شته چې د طالبانو د واکمنۍ د لومړيو کلونو په بهير کې ليکل شوي دي. دا ټولګه هغه وخت د هېواد د تکړه شاعر ښاغلي عبدالمالک بېکسيار په زيات ټينګار او مالي لګښت خپره شوه، که د هغه ټينګار نه وای، نو دا ټولګه ما هغه مهال نه خپروله. له هغه وخته بيا تر دې دمه زه پر يو لړ کلتوري، سياسي او ټولنيزو چارو دومره مصروف شوم، چې زما شاعرۍ ته يې د ډېر زيان ورساوه. شعر

يو تقدس دی، زيات ذهد، تقوا و خلوت تـه ضـرورت لـري، لـه سياسي او ټولنيزو کارونو او په دې لاره کې له پرتـو د ټوانـو او لېوانو سره، د شعر ملکه، الهه او پرښته يـو ځای مـزل نـه کـوي او نه د شعر ښکلا د سياست له بد رنګيو سره غاړه غړې حرکت کوي، نو ځکه که څوک غواړي يـوازې شـاعر پـاتې شـي، بايـده دي، چې خپل ذهن او قلم پر نورو ګڼو کارونو مصروف نه کړي. د شعر ښاپېرۍ يوازې ذهد، ښکلا او تخيل مني؛ لـه نـورو ګڼـو چارو سره يې کار نه شـته. پـه همـدې خـاطر څـومره چې زمـا نـور کارونـه ډېرېـدل، د شـعر ښـاپېرۍ راڅخـه مرورېدلـه او لـرې کېدله، خو بيا به هم کله په خوب او کله په ويښه راتله او زمـا د ذهني روزګار د ارامتيا سبب بـه کېدلـه او روحـي سـتړيا بـه يـې رانه وړله. تر دې ټولګې وروسـته مـې کلـه کلـه شـعرونه ليکلـي دي، خو دومره لا نه دي، چې د يوې بلې ځانګړې شعري ټولګې بڼه خپله کړي.

زه هم په شعر پسې منډې نـه وهـم، کلـه چې دا ښـاپېرۍ خپلـه راشي، نو بيا ورسره د زړه خواله کوم. هر کله چې زما شعرونه د بلې ټولګې تر کچې ورسېدل، بيا به يې د يوې ځانګړې ټـولګې په توګه چاپ کړم. تر دې ټولګې وروسـته ليکـل شـوي شـعرونه مې ځکه په دې ټولګه کې رانه وړل، چې دا ټولګه د خپـل زمـان او مکـان د حـالاتو انځورنـه کـوي او نـور وروسـتي شـعرونه د

خپلې زمانې رنګ لري، نو ځکه مې دا ټولګه د خپل هغه وخت د ارزښت او اهمیت له مخې په خپله بڼه پرېښوده. په شعرونو کې مې هم ورته هېڅ ګوتې نه دي وهلي، یوازې هغه چاپي او املايي تېروتنې چې په تېر چاپ کې وې، هغه مې تر ډېره حده سمې کړې. ګرامري سمون خو هسې هم پر شعر یا نظم د پوره تطبیق وړ نه دی، نو هغه مې له خپل معمول حالت سره سم پرېښود. نورې خپلې خبرې نه اوږدوم او تاسې قدرمن، ددې ټولګې لوستو ته رابولم.

په درناوي
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
ارګ؛ د جمهوري ریاست ودانۍ
۱۳۷۸ل کال د سلواغې ۲۱مه

سریزه

د یو مات ژوندون کیسه ده، ژړغونې شانته ژاړي
نیمه مړه نیمه ویده ده، ژړغونې شانته ژاړي

او دا کیسه د یو یون کیسه ده، د یو ژوند کیسه ده او زموږ د زمانې د یو ژوندي تاریخ کیسه.
دا کیسه د هغو غمجنو شېبو کیسه ده، چې د ښار واټونه بیا له سره او په نوي ریتم جوړېږي...

...

کوځه کې شور شو او هاها شوه کوځه رنګه شوله
د ښار واټونو کې د بنګو او د چرسو واټ شو جوړ
په یوه نوي ریتم
او بیا بنګیانو دوړې پورته کړې له خپلو ولو
پېغله یې ګډه کړه بربنډه لکه سپینه او معصومه
سپوږمۍ...

دا کیسه د هغو شپو او ورځو کیسه ده، چې د تقلبي قدرت پر ګدۍ ناست امام د وطن د مرګ تسبې تېروي او شکرونه باسي:

...

او د عطار له هټۍ نه راځي د عطرو او لونګو د
ورېمو رنګین رنګین تخیل
اوس هر ماښام له شپږ پو رېزو خونو
پېغلې د خپلې حیا روح سپاري
د خدای(ج) د پرښتو ګوتو ته
او د سپېڅلې ځمکې غېږې ته پناه وروړي
خو امام ناست د هوس په مرمرینه خونه
په خپلو ګوتو د وطن د مرګ تسبې تېروي
او د قدرت د جنون
د خوږو میو په ډنډونو کې بربنډ لامبي
او د ژړا پر ځای شکرونه باسي.

ددغو ټولو کیسو، شپېو او ورځو شپو تر شا یو حساس او نوښتګر قلم چلوونکی ولاړ دی، چې په سرو اورونو کې یې هم د قلم نېغ سر چا ته ښکته نه شو او د مرګ او ژوند په اورنیو شپېو کې یې هم د وطن سندره وویله او ښه په خوند یې وویله.

هغه لا تش اسمعيل و او يون يې لا نه وو پيل کړی، چې د کابل په سپېرو کوڅو کې زما ورسره اشنايي شوه، زه چې هر ځلي د اسمعيل نوم د ده په غياب کې ياد کړم، نو بيا مې يو په تنه خوار، وچ کلک او ځيرک زلمی، د ښوونځي درې ځلور کتابه په يوه اخبار کې راغبرګ په تخرګ کې نيولي نېغ سترګو ته ودرېږي.

اسمعيل ټيک هماغه شان چې اسمعيل(ع) له خپلو پښو څخه د زمزمو د اوبو چيني راوخوټولې، له خپلو خلاقو ګوتو څخه د نوښت ويالې راخړوبوي. دی ددې په څنګ کې چې زموږ د وطن د ځلور کلنې ملي غميزې انځورونه کاږي، خو شعر ته د تعهد او نوښت مساله يې هم له ياده نه ده ايستلې:

د زړونو زورو مو دلبرانو لوټ که
لکه وطن چې رهبرانو لوټ که

د تا د شونډو قهر زما زړه وېروی نه شي
دا روس کله کوی شي له افغانه سره جنګ؟

د يون په دغه ارزښتناک زيار کې يوه بله د يادولو وړ خبره د ټپې او ازاد شعر د انډول ده، سره له دې چې دغه کار د يون په ابتکار کې نه شي راتلای او تر ده دمخه زموږ نورو ليکوالو هم دغه کار کړی دی، خو په کوم انداز کې چې يون ټپه او ازاد

شعر سره غاړه غړې کړي، زما په خيال زموږ په معاصر ادب کې به يې بېلګې کمې وي، د بېلګو له راوړلو څخه يې په دې نيت تېرېږم، چې نه غواړم ټول کتاب يو ځل په سريزه کې په لوستونکو ولولم. د يون په شعر کې د زياتوښکلاوو څخه يوه دا هم ده، چې هغه هره خبره لکه هماغه شان چې د وخت او حالاتو ضرورت دی، نېغ په نېغه او رسا کوي، ګيلې او مانې يې رسا د ننبې منځ ولي او د پښتني ټولنې نيمګړتياوې د يوه حساس نقاد په شان راوباسي او د خلکو مخې ته يې ږدي:

چاوې يو قام زړو ته وکړه سجده
ما ته خو لر او بر پښتون ښکاري

...

د هېڅ مغول لښکر مې د زړه ښار کې پلې نه دی
شــمشــاد پــه ويـنو سـور يـمه خـيبر وژلی يم

د زړه رڼا مې سره په وينو شوله
د هـغې دغـې عـقيدې پـه نـامه

له مرحوم استاد روهي سره مې د ځاني خبرو په ترځ کې له خدای بښلي څخه دا خبره زده کړې وه، چې ويل يې: د هېڅ يوه شاعر ټول شعرونه اوله درجه نه وي.

د همدې خبرې په استناد باید وویل شي، چې د یون په دغه جونګ کې د ګوتو په شمېر دویمه درجه شعرونه هم راغلي، وګورئ د صراط پل، د سمال، زهر.

خو دا خبره په دې مانا نه ده، چې ګوندې د یون شعري یون پر همدې ځای ولاړ دی، یون ځوان شاعر دی او لا خو د خپلې شاعرۍ د لومړیو واټنونو لاروی دی، هغه به لا نور واټنونه وهي او یون به کوي او د پښتو پر لمن به د ډېرو داسې ګلو کر کوي، چې په وړم او رنګ یې د خړ ځادري پښتون د ژوند پر شاړه کرونده د هیلو غوټۍ راسپړي.

که د پښتو ادب ټیکه داران مې په کفر محکوم نه کا او دا اجازت راکاندي چې د خپل ادب (پښتو ادب) پر لمن مې یوه پیش ګویي وکړم، نو باید ووایم چې زه له ګران یون څخه دومره هیلې، غوښتنې او د خلاقو کارونو انتظارونه لرم لکه څومره چې خدای بښلي علامه عبدالحی حبیبي صاحب کړي دي. زما دغه خبره به هېڅکله هم په دې مانا نه وي، چې ګوندې ما به د علامه صاحب شان ته خدای(ج) مه کړه په کمو سترګو کتلي وي.

یون زموږ د زمانې د تاریخ یوه پاڼه ده، که څوک یې مني او که نه؟ زه ورته بریالیتوب، په خوارونو تخلیقي کار او ښېرازه ژوند غواړم.

عبدالمالک بېکسیار
کوپنهاګن- ډنمارک

۱۹۹۷، د جون ۱۸مه

تاب

زما په اسویلو ستا په نازونو تیره کېدو
په یو، وایه اشنا که په دوه ګونو تیره کېدو

زما ساده ملګرو، ای په یو نظر مینو !
لږ تېښنګ شئ چې د ښکلو په مکرونو تیره کېدو

منو د معشوقو د اداګانو تاب مو نه شته
څه لویه قرباني ده چې په زړونو تیره کېدو

زما او ستا د سترګو جنګ پخوا ځنې عادت دی
نو څه که اوس په دروغو په جنګونو تېر ه کېدو

بس يو ځل مې د شونډو په خوږو کې روح اوبه که
منم پس له هغه به د لوزونو تېر ه کېدو

يو چا په ګونګوسيو ورته غوږ کې داسې ووې:
راځه د يون د هيلو په قبرونو تېر ه کېدو.

۵/۴/۱۳۷۰
کابل

د اروا ګانو سلګۍ

خلک خو وايي چې اولاد
د مور او پلار د زړه د مينې د باغ
تنکي ګلونه دي چې مړاوي شي او ورژېږي
نو زړونه هم مړاوي شي ورژېږي.
خو ما نه هېڅا هم ونه پوښتلې،
چې ستا د ګرانې نازنينې مور د هيلو ،
اميدونو اروا ګانو چې سلګۍ وهلې،
او ستا د پلار د جنازې د وينو رنګ کټ چې،
د کلي منځ کې،
له تا نه پټ تېرېدو ،
نو تا د لوی د يوال تر شا ،
څومره په زوره زوره وژړلې !؟

۲۸/۱/۱۳۷۰
د کوچني اختر دويمه، کابل

ساده قتل

د سپينو اوښکو نور وای وربېدلی وربېدلی
د چا په سوو زړونو توبېدلی توبېدلی

افسوس د نرمې غېږې په خوږو کې دې تاو نه کړم
اسمان خو به څه نه وغورځېدلی غورځېدلی

دا څومره ساده قتل و چې بې اوره دې مړ کړم
تر شونډو دې وم کله رسېدلی رسېدلی

څه ګرمه پاچاهي به وه د جوجو او ماجوجو
که مخکې يې قاف نه وای ودرېدلی ودرېدلی

دتــا د خــورې مینــې تــول خــوارہ پــر مــا حــرام دي
پـــر زړہ بانـــدې کـــه نـــه وم لګېـــدلی لګېـــدلی.

۱۳۷۰ ال کال

د ژوند رنګ

لکه د شپې په زړه کې
چې د سهر د وږمو پاڼې
شونډې وسپړي موسکۍ شي
او رڼا د خپلو سرو مرغزلینو وړانګو
د شال وربښمين پلو پر ځمکه خور کړي
نو ورځ زرغونه شي ترې
او بیا د ورځې د ښکلا د پرېشانۍ له سجدې
د شپې روح وتښتي وکېږي.
داسې مې ژوند کې د غمونو د جام
له پیمانې څڅه خوښې جوړېږي
او د خوښیو د خندا د غرو له څوکو نه مې
غم څاڅي
او د ژوند پاڼو ته مې رنګ ورکوي.

۲۸/۱/۱۳۷۰
د کوچني اختر دویمه- کابل

سهوه

ډېره ښه شوه چې په خلکو کې رسوا شوم
نه د ځان شوم نه د زړه او نه د تا شوم

ستا د شونډو د سپرلي د بوډۍ تال ته
په ژړا کې ګلې څنګه په خندا شوم؟

د دې سترګو په خوږو کې دې څه روح و؟
چې یوه شېبه کې څو ځلې پخلا شوم

تـــر دې زيـــات د نهيليـــو مـــاتم څـــه دی؟
د هغـــې ډولـــۍ چـــې تلـــه نـــو پـــه ژړا شـــوم

د غـمونـــــو او دردونـــــو دې دنيـــــا تـــــه
لويـــه ســـهوه زمـــا دا وه چـــې پيـــدا شـــوم.

۲۱/۸/۱۳۷۰
کابل پوهنتون

نامعلوم قبرونه

که یوه ښه ګېډۍ د ګلو کړمه جوړه د زړه باغ کې
د احساس له پاڼو
او د وربښمین حسن ځلا ته یې د زړه د عاطفې د اوښکو ستوري،
لکه سپین ځاځکي د سهار د پرخې ونځوم
لاړ شم د کلي هدیرې ته !

نو به د چا پر قبر کېږدمه د ګلو ګېډۍ ؟
د چا د قبر توغ به وموښم په خپلو سترګو ؟
د چا له شناختې نه به تاوه کړم د زړه د ارمانونو لمبه؟

د چا د قبر د سپېرو خاورو سپېره ګردونه
به د ماتم ماتم ژوندون پر تندي باد کړمه
پهلپو لپو؟
قبرونه ډېر دي
هديره ډکه ده
خو زه د خپلې نازولې مور او پلار قبرونه
نه پېژنم.

۲۹/۱/۱۳۷۰
د کوچني اختر دويمه- کابل

اسمان او ځمکه پوه دي

عقل رنځور و ؟
د سورکۍ ښکلا د شونډو په خوږو يې
د زړګي د ارادې مزي ترلي وو ټول.
احساس يتيم و
زنګولې يې د خپلو ښو ټال کې
ځلېدونکې او ښکې
غيرت په وينو رنګ و
د کلي رنګه برګ الوتې وه
يو وهم خور و ،
هېڅوک هم پوی نه شول چې څه وشول
يوازې شنه اسمان

د خپلو رڼو سترګو
د رڼو اوښکو له ستورو څخه
هر څه چې وشول هغه ولیدلو
یوازې ځمکه پوه شوه
چې زما د زړه د ارمانو د وطن
څو مره بې شمېره جنازې یې
زړه ته ننوېستې.

۳/۳/۱۳۷۰

نیمه لاره

پرې مې رېدئ چې دود شم د ارمان په نیمه لاره
داسې چې پرې ایښی یم جانان په نیمه لاره

زما د خوږې مینې نو په دې کې ګناه څه وه؟
سپرلی چې رانه لوټ کړلو خزان په نیمه لاره

اشنا شوندې غونچه کړه سترګې جام اننګي مینه
زړګی دې رانه وړی دی ارزان په نیمه لاره

د کومې مینې غچ و او د کوم سرود بدل و ؟
یوازې چې دې پرېښودم حیران په نیمه لاره

هېڅ د زمانې د مکر زیر او بم ونه پوښت
دې یون خو ورته خیرې کړ ګرځوان په نیمه لاره.

۱۸/۸/۱۳۷۰
مرکزي لیلیه، کابل پوهنتون

ستوري ستوري اوښکې

که د رانه زړه د ((پوهنې)) د ځوانۍ د ځوانو هيلو خندا
د ګل د شونډو د عطرونو سيند کې تاوه کړي
د خپلو ارمانونو لمبه
او د احساس له پاڼو پاڼو څخه جوړه شي ډولۍ د ژوندون
عاطفه سور او زرغون شال شي پرې راوغوړېږي
ته لکه سپينه سپوږمۍ ځلې په کې
سپرلی د ټول کلي کوڅې او لارې ووينځي په خپلو وږمو
او لمر د ټول طبيعت زړه ته په سجده کړي
خپلې نرمې وړانګې
د کلي لر او بر ګودر کې د منګيو اتڼونه جوړ شي
او زه تر شلو کلو وروسته،
څښې غوړې کړم د (چا) د اننګو په خولو
د وريت احساس د دنګو غرو د مست کوچي په شان يې

د خپل اواز له ترنمه سره
په ولو ونڅوم
او ستا ډولۍ ته اوږه ورکړم د زړګي په قوت
څو مره به ښه وي چې نور خاندي د هوس په شونډو
او زه له ډېرې خوښۍ
ستا د ډولۍ له هره ګامه سره
په لپو لپو ستوري، ستوري اوښکې تويې کړمه ! !

۲/۳/۱۳۷۰
کابل

ماتې هيلې

زړګی به په کې وران شي که ځيګر به په کې وران شي
زما خو به دا دواړه ستا نظر به په کې وران شي

زما د غيرتو او ستا د حسن دښمنۍ کې
مورچل وايه اشنا او که ګودر به په کې وران شي

د شونډو د سپرلو پاڼې دې مه رېږوه ياره
زما د ماتو هيلو جوړ لښکر به په کې وران شي

د ظلم او وحشت د پخلاینې په اتڼ کې
لویان به نور هم لوی شي در په در به په کې وران شي

راځه د یون د هیلو په زړه مه اړوه خاورې
د (هغې) معشوقې د پل اثر به په کې وران شي.

۱۵/۸/۱۳۷۰
مرکزي لیلیه، کابل پوهنتون

د ځلورو کلو شپې مې

د یو ځوان عمر څپه مې
اسوېلیو رانه دود کړه
د څلورو کلو شپې مې
د کوم چا روژه نیولي غوندې شمار کړلې په ګوتو
ددې دومره عمر پاڼو د رڼو سترګو انځور کې
مې هېچا ته هم ونه ویل،
چې کوم رنځ مې په زړه ناست دی؟
د چا حسن مې ځښبې وینه؟
چا مې وړی زړه په مینه؟

۱۴/۲/۱۳۷۰
نصرو کلا - بګرام

د کفر رحم

د لسو کلو درد مې له دې قام نه تپوس وکړئ
زما د وچو شونډو بیا له جام نه تپوس وکړئ

د کوم هوس په زړه کې سوز او درد د مینې ګورئ
د سوز او درد اثر له ما ناکام نه تپوس وکړئ

احساس مې راته رپې چې یار خاندي او زه ژاړم
د حال ژوندون خو دادی له انجام نه تپوس وکړئ

د یار له شونډو مه پوښتئ زما زړګي ته ګورئ
د کفر به څه رحم وي اسلام نه تپوس وکړئ

زما په ګودرو کې چې د چا اسونه تېر شول
سهر پرې خبر نه دی له ما شام نه تپوس وکړئ

یو یون په لویه لاره مینانو ته دا ووې:
که غواړئ ژوند مو اوږ شي ما بدنام نه تپوس وکړئ.

۱۹/۸/۱۳۷۰
مرکزي لیلیه- کابل پوهنتون

کیسې

د انګار د سرو بڅرو
د وهمونو ژوند نه وروسته
د جنت د شنه انځور کلي ته لاړم
د مرموزې چوپتیا سیورې و
د دنګو کلاګانو
او د ونو د شنو پاڼو
پر زخمونو غوړېدلی
خو د زړه له درد نه جوړ و
فریادي اوښکو کې ماته

ددې دنګو کلاګانو
دنګو دنګو دېوالونو
او د شنو تاکونو پاڼو
د رازونو او رمزونو
غیرتونو او ننګونو
ډېرې ډېرې کیسې وکړې
ډېرې ډېرې...

۱۳۷۰ل کال
نصرو کلا - بګرام

له ځانه سره جنګ

بېګاه مې خوب کې وکه له جانانه سره جنګ
زړګي مې ګنې وکه له ارمانه سره جنګ

قربان دې له بڼو شم ته مې وله زه به خاندم
کوم چا دی کله کړی له خپل ځانه سره جنګ؟

د تا د شونډو قهر زما زړه وېروی نه شي
دا روس کله کوی شي له افغانه سره جنګ

په شا چې کله ګورې نو په موسکو شونډو ګوره
اشنا پښتانه نه کړي پښېمانه سره جنګ

کوم څوک مې دا زړګی د عاطفې په اوبو وينځي
د نفس اورونه وژني کړي ګرېوانه سره جنګ

يو (يون) هم د همغو له لښکرو سره يو شو
چې سپين سباوون غواړي کړي زمانه سره جنګ.

۲۴/۸/۱۳۷۰
مرکزي ليليه- کابل پوهنتون

لکه وختونه چې وختونو کې مري

لکه وختونه چې وختونو کې مري
او زمانه لکه سرزوری پښتون
پر مخه درومي د مرګي غېږې ته
او شاته نه ګوري د میو او ګلابو اتڼ
داسې مې روح او د زړګي پردو کې تاوه مینه
ستا قدمونه څاري
ستا قدمونه.... !

۲۷/۷/۱۳۷۱
کابل

وینې تخیل

د یو مات ژوندون کیسه ده ژړغونې شانته ژاړي
نیمه مړه نیمه ویده ده ژړغونې شانته ژاړي

د سندرو وزر مات شو تخیل نه وینې خاخي
په ماتم کې ننداره ده ژړغونې شانته ژاړي

د غمونو ډزې وشوې د شیرنې په کوڅه کې
د فرهاد د مرګي شپه ده ژړغونې شانته ژاړي

ولولیزو شېبو وران کړ د روښان تفکر ثلی
د فکرونو جنازه ده ژړغونې شانته ژاړي

راتــه ښــکاري هنــد وکش کــې مغــوليزه شــمله هســکه
تېتــــه شـــــوې تــــاتره ده ژړغــــونې شــــانته ژاړي

د تورانـــو ژوبلـــورو د ملالـــو بنګـــړي مـــات کـــړل
پښــــتنه لمبــــه ســــړه ده ژړغــــونې شــــانته ژاړي

ستا د شونډو پانې چېرې څوک د اوښکو په تاو وينځي؟
د احســــاس پــــاتې ايــــره ده ژړغــــونې شــــانته ژاړي.

۱۰/۴/۱۳۷۱
کابل

د شعر په پاڼو

نن دې په سترګو کې پرون ښکاري
لکه په مرګ کې چې ژوندون ښکاري

بیا دې د زړه له ارادې نه خلاف
څنګه په شونډو کې پاڅون ښکاري

زما احساسه- فکره ویلې نه شې !
درته د زور او زر تړون ښکاري

نور د ښکلا په سیند کې پورې وتل
پښتون پر ماته کښتۍ ستون ښکاري

زما د ګل وطن د شعر په پانو
نن هم د سرو وینو مضمون ښکاري

چا وې یو قام زرو ته وکړه سجده
ما ته خو لرو بر پښتون ښکاري

د زړه پېښلیک مې یاره څه له ګورې؟
په هره پاڼه کې شبخون ښکاري

منم پښتو مې ځنکدن نه مني
که بر سکون شو نو لر (یون) ښکاري.

۲۷/۷/۱۳۷۱
کابل

زهر

زړه مې نرى نرى خوږېږي د چا مينو باندې
ځومره بې رحمه طاعون اوري ګلورينو باندې

پام پرې ګوزار د ګل د پاڼو چېرې هم ونه کړئ
مالويه کړې خپله مينه اوښکو سپينو باندې

ما خو دې سترګو کې د زړه وطن ښکلا کتله
چاوې (سقاو) زهر به څښې شونډو شيرينو باندې

څومره تو پير دى د مينو او قاتلو ترمنځ
موږه پر مينو نه مړېږو دوى پر وينو باندې

مینه تباه شوه احساس دود شو ښکلا وسوځېده
اوس د ښکلا سندرې نه لګي غمګینو باندې

چا وې د ګل وطن قاتلو ته دې هېڅ ونه وې
اوښکې مې اورې د وطن پر قاتلینو باندې

د اور پر لیکه سوي یون په لپو لپو ژړل
وې د وحشت تناب حاکم شو زړو ورېښمینو باندې.

۳/۳/۱۳۷۲
الینګار- لغمان

دا په کومو سترګو ګورې؟

تا خو وې چې زما دواړه سترګې ستا دي
په کې ګوره د خپل مات ژوند
د رڼو اوښکو د هيلو انځورونه
د سبا د اميد ستوري
د خوږمن زړګي اهونه.
تا خو وې: ((زما په سترګو کې دې ګل شي
که به يې ستا په مينه بل ته غړومه))
خو اوس ای د مينې څړيکې !
د ښکلا د سپوږمۍ وړانګې !
دغه نوی پسرلی چې:
ستا په زلفو کې يې وټومبل ګلونه
تا يې وموښل په مينه
په لاسونو کې لاسونه
دا په کومو سترګو ګورې؟

کابل

برى كه نا برى

منم زما كه دې سرور مات كړ
ستا د ښكلا مې هم غرور مات كړ

لږ خو مې ستركو ته په ځير شه اشنا !
چا د لوزونو كوه طور ماته كړ

مغوله خياله ! په سجده شه راته
خوشال زړګي مې رنتبور مات كړ

تا مې په زړه د اور باران وراوه
ما دې په ستركو كې د عشق نور مات كړ

دا دې بــــرى كـــه نـــا بــــرى وبــــولم؟
چې په خپل لاس دې خپل منصور مات کړ.

۱۵/۵/۱۳۷۲
کابل

سپېڅلی غرور

چا وې د ژوند سپرلي ته دې په کمو سترګو ګورم؟
پخوا که په رڼو و اوس په نمو سترګو ګورم

د تا د شونډو پاڼې چې غوړېږي او موسېږي
دا زه ورته محبوبې په شبنمو سترګو ګورم

قربان د دا سې مينې د غرور له سپېڅلتيا نه
چې خپل رقيب ته ګورمه په برمو سترګو ګورم

دا څو ځلې دې راکړل سترګو سترګو کې زهرونه
دې سترګو ته دې نور څو په پرچمو سترګو ګورم

په دې ورانه کوڅه کې مې ځیګر او زړګی مات شول
څو اوس هم ورته یاره په صنمو سترګو ګورم

زما د زړه چینه کې د عشق اور دی لګېدلی
نو ځکه ټول جهان ته په همدمو سترګو ګورم.

۱۲/۵/۱۳۷۲
کابل

د سپینو خولو پرخې

یاد خو به دې وي؟
چې یوه ورځ مې ستا په سترګو کې
د هیلو ګلان یو یو ټوکولو
لاس مې ستا په لاس کې کېښود
ټول وجود مې سره لمبه شو
ستا په زنه کې راټولې شوې
د سپینو خولو پرخې
ما په خپلو دوارو سترګو
په کې ولید

د خپل مات برخلیک سیوری
ستا د مخ خولې مې وچې کړې په خپلو اسوېليو
خو زما له سترګو اوس هم
سرې او سپينې اوښکې څاڅي.

۲۶/۵/۱۳۷۲
کابل

د اوښکو سباوون

د زړونـــو زور مـــو دلبرانـــو لـــوټ کـــه
لکـــه وطـــن چـــې رهبرانـــو لـــوټ کـــه

زمـــا قاصـــد ســـتا پـــه کوڅـــه کـــې اشـــنا !
پـــه رښـــا ورځـــې رقيبـــانو لـــوټ کـــه

د عـــــاطفې د بـــــڼ د ګلـــــو لښـــــکر
خـــزان لـــوټ نـــه کـــړ باغوانـــانو لـــوټ کـــه

ربه ! د تا د دین روښانه څراغ
پر دین مینو پتنګانو لوټ کړه

زما د ټول عمر د هیلو سپرلی
د کلي ټولو مشرانو لوټ کړه

د معشوقې د مخ د مشکو کاروان
تر غلو لاړ نه شو کاروانیانو لوټ کړه

د اسمعیل د اوښکو سپین سباوون
شاوخوا ټولو اشنایانو لوټ کړه.

۱۹/۵/۱۳۷۲
کابل

زهرجنه خندا

څه د احساس څه د جذبې په نامه
ځواني مې لاړه د هغې په نامه

د وينو جام مې نڅوي پر شونډو
د تا د شونډو د کعبې په نامه

د زړه رڼا مې سره په وينو شوله
د (هغې) (دغې) عقيدې په نامه

د توپانیزو اسویلیو لښکر
سترګو دې لوټ کړ د جرګې په نامه

د زهرجنې خندا شنه پسرلي
پر موږه اوري د وعدې په نامه

او ښکې مې ښلي اسویلو کې لامبم
دار ته مې بیایي د نشې په نامه.

۱۴/۹/۱۳۷۲
کابل

د خندا وزرونه

په فرهاد فرهاد زړګي مې د اورونو پرېشاني شوه
په شيرين جنت وطن کې چې مې جوړه سقاوي شوه

د منصور عقل لمبه به څنګه پانې شي دمينې؟
د سپين دېو منطق کې ډوبه د عشقونو پاچاهي شوه

د احساس پاڼو رژېږئ، د عطرونو وږمو ژاړئ
سندريزو ولولو کې پابندي په پسرلي شوه

د خندا وزرې پرې کړئ، د ګلونو غاړې غوټې
د ژړا په اور کې کېنئ عقیده مو اسلامي[1] شوه

عقله څنګه ورته رېږدې؟ ورته جګ کتلی نه شې!
ستا رڼا کې د غلو څنګه کامراني شوه کامیابي شوه

ای د اور په میوو مستو د عشقونو سپینو ستورو!
د ظلمونو شپه رڼا کړئ ګنې ختمه زندګي شوه.

۱۵/۹/۱۳۷۲
کابل

[1] هغو کسانو ته اشاره ده چې په غلطه، اسلام د غم دین معرفي کوي.

امام شکرونه باسي

د ګلو ښار لمبه لمبه شو
او د چتېو پېغلو
له سپینو سپینو مړوندونو نه د وینو لمبې داريږ وهي
د ښار واټونو کې ګزمه ګرځي د وهم د پوان
او ګرځوي پر دوا ړو ولو د مرګونو ډالۍ
په ځلور لارو کې دي جوړې هديرې د ژوندون
هره کوڅه د ښار رنګ شوې ده په اوښکو وینو
اوس د بنګړيو بازار سوی دی د غم په لمبو
او د شنو، سرو، سپینو بنګړيو پرځای
د رنګارنګه کارتوسونو درمندونه جوړ دي
او د عطار له هټۍ نه راځي د عطرو او لونګو د وږمو رنګین
رنګین تخیل.
اوس هر ماښام له شپږ پوړيزو خونو

پېغلې د خپلې حيا روح سپاري
د خدای(ج) د فرښتو ګوتو ته
او د سپېڅلې ځمکې غېږې ته پنا وروړي
خو امام ناست دی د هوس په مرمرينه خونه
په خپلو ګوتو د وطن د مرګ تسبيح تېروي
او د قدرت د جنون
د خوږو ميوو په ډنډونو کې بربنډ لامبي
او د ژړا پر ځای شکرونه باسي.

۱۲/۹/۱۳۷۲
کابل

د اور په جبل کې

په اوښکو لوند په وينو سور قسمت
زما په برخه شو منصور قسمت

چا وې د ناز غرو ته دې سرټيټوم؟
درته ټيټ کړی يم مجبور قسمت

هر اسوېلی مې شي پرهر په شوندو
په زړه مې لوبې کړي ناسور قسمت

ددې ټپي وطن ګزک زخمونه
کله جوړېږي په رنځور قسمت

زه پــــرې ګـــلان، دی پــــر مــــازهر شـــيندي
ماتـــه جـــوړ شـــوی دی تربـــور قســـمت

ځــواني مــې تېــره کــړه د اور پــه جېــل کــې
بـــدل مـــې نـــه کـــړ رنتبـــور قســـمت

د ســـره دوزخ د لمبـــو تـــاو مـــنم خـــو:
جنـــت کـــې نـــه غـــواړم مـــزدور قســـمت.

۱۵/۱۱/۱۳۷۲
تېمرګره- دير

پوړنی

هغې د ژوند پاڼې کړې ژېړې د جانان د پسرلي په هیله
هغې د خپلې فرښتې غاړې امېل څخه کړه جوړه ګردنۍ د ټوپک
د خپل باتور جانان لپاره په ورېښمینو ګوتو
هغې پنځه لس کاله تېره کړه د ژوند څپه پر شونډو لکه
زهر د مرګ
او اخترونو کې یې ونه لیده چا پر سرو ورغوو د نکریزو سپوږمۍ
هغې په شپه ورځ کې پنځه وخته دربار ته د خدای(ج)
د تقدس په وږمو وړله د جانان د مقدس جنګ د بري سندره
خو یوه ورځ یې جانان راغی ددې کوره پورې
جامې یې سرې ګردنۍ سره وه په اهونو او سرو وینو باندې
او د ټوپک له خولې یې سره اوښنه لوګي جګېدل
نو چې یې ولګېدې سترګې د هغې په ولولیزو کتو
او ښاپېریزې ښکلا
د تور ټوپک په میل یې کش کړ له معصومو زلفو
د زر کلن عفت سور کې پوړنی

کوځه کې شور شو او هاها شوه کوځه رنګه شوله
د ښار واټونو کې د بنګو او د چرسو واټ شو جوړ
پـه یوه نوي ریتم
او بیا بنګیانو دوړې پورته کړې له خپلو ولو
پېغله یې ګډه کړه بربنډه لکه سپینه او معصومه سپوږمۍ
او د هوس سترګو پرې جوړ کړل پر زړګي زخمونه
د پېغلې مخ بانـدې خـورې شـوې د نـري رنـځ د نهیلـې ژونـد
د اوښــــــــــــــــکولیکې،
خو پېغلې پورته نه کړه دا ځلې د خدای(ج) دربار ته
سپین لاسونه
او د نهیل شمال په مړو وږمو یې
د مات ولس ټپي اهونو ته
په نرمو شونډو ورو وویل:
((پربږدئ چې خړ سېلاب مې یوسي
په لامبوزن جانان مې ډېره نازېدمه.))

۲۰/۱۱/۱۳۷۲
تېمرګره-دیر

د رڼا حورو !

چې دې په سترګو کې نيولی نه يم
ښکاري همدا چې دې بللی نه يم

د اسوېلو مزل د هجر د ښتې
په لنډه لار درته راغلی نه يم

هره موسکا دې زړه کې اور بلوي
په خوله يم چوپ د ننه غلی نه يم

د نـــاز د غـــرو خنـــدا دې وړلای شـــمه
د غـــم فرهـــاد یـــم نـــازولی نـــه یـــم

د رڼـــا حـــورو شـــپه راټولـــه نـــه کـــړئ!
زه یـــې تـــر شـــونډو رســـېدلی نـــه یـــم.

۲۴/۱۲/۱۳۷۲
الینګار-لغمان

د زهرو فصل

د رڼا پانې خو مو بلې کړې د شپې په لمن
خیر که یو څو داغونه شنه شول د ډیوې په لمن

د جنت مینه د ښکلا د عواطفو ستوري
موږ ه کرلي دي د خپلې معشوقې په لمن

احساس شو مات خندا ژړېږي ښکلا نه غوړېږي
چا کړ د زهرو فصل شین د عقیدې په لمن

زما پر زړه د پرهرونو د سپرلي ګلونه
دو مره تورونه لګېدلي دي ددې په لمن

اوس بـه د جـام شـونډو کـې چېـرې وي موسـکا د میـو ؟
د عقیــدې ســېلاب شــو خــور د میکــدې پــه لمــن

شـونډې مـې ربـړدي زړه مـې تښـتي ویـی نـه شـمه چـې:
ځـــومره ژړا وه د کابـــل د هـــديرې پـــه لمـــن

نـــور د هـــوس د جنتونـــو ډنـــډ کـــې ولمبـــوئ
مـــا ویـــده پرېـــږدئ تـــل د مینـــې د نشـــې پـــه لمـــن

د ســترګو یــون، د زلفــو یــون، د شــونډو یــون جانانـه !
څنګــه دې یوځـــای کـــړل د خپلـــې ارادې پـــه لمــن؟

۲۲/۱۲/۱۳۷۲
الینګار- لغمان

چا ویل چې د ګلونو ښار به وران شي؟

چا ویل چې د جنت حورې به وزانګي د اور په تنابونو
په پستو ګلابي شونډو
په وریښمینو نرمو پښو؟
چا ویل د قاف د غره د ېوان به راشي
د وحشت د عقیدې له اباسینه
او زموږ د ارمانونو د جنت ناوې به تاوه کړي
د خپلو هوسونو د زهرونو د شپو جام کې؟
چا ویل زما د مینې په کابل کې به (یزید) راژوندی کېږي
جوړوي به د ګلونو له سرونو درمندونه
نړوي به د ښکلا دعواطفو محلونه؟
چا ویل یو چنګیزي شمال به بیا له پورته راشي

د مینو د ګلپاڼو په رنګونو
د ملالو د غیرت په میوندونو
او د ګلو ښار به بیا له سره وران شي
د وحشت په ځناورو او دېوانو
او په خپلو چنګیزیانو یزیدانو ؟

۱/۱/۱۳۷۳
الینګار - لغمان

ولولیز پسرلی

د ارمـــــانونو زړه مـــــې دې یـــــوړ
لکـــه د ورځـــې روح چـــې شـــپې یـــوړ

د غریـــــزې د میـــــوو مســـــت ســـــباوون
تـــــورې راکښـــــلې عقیـــــدې یـــــوړ

د ولـــــولیزې ځـــــوانۍ ســـــور پســـــرلی
پـــــه یـــــو نظـــــر رانـــــه هغـــــې یـــــوړ

د ژوندون روح رانه په نوم د جنت
پر دين مينې معشوقې يووړ

لا مو د قهر په تاو سېزي هيلې
څه که ارمان موتر کعبې يووړ

عشقه تباه شو ستا د حسن لمر
چا په سره زور چا په پلمې يووړ.

۱۹/۱/۱۳۷۳
نصرو کلا- کابل

د اوښکو احرام

(د یوې ګډې مشاعرې په ترخ کې)

((کــه چــا پېر لــه تــورو ســترګو لام پــه کــار دی
غلــه پــه زړونــو لګېــدلي پــام پــه کــار دی))

چـــې زنځیـــر د مغـــولیزو وختـــو مـــات کـــړي
یـــو خوشـــال مـــې د منصـــور د قـــام پـــه کـــار دی

ســـتا د ښـــکلو او شـــېرینو شـــونډو زور تـــه
ګلـــې ماغونـــدې فرهـــاد بـــدنام پـــه کـــار دی

د ســـهار پـــه رڼاګـــانو ډېـــر شـــکمن یـــم
زمـــا مینـــې تـــه ســـکنی ماښـــام پـــه کـــار دی

چې ستا سرې کافرې شونډې رنګ په عشق کړي
زمانه ورته موسکی اسلام په کار دی

ستا د مینې دښکلا طواف ته یاره
د رڼو اوښکو یو سپین احرام په کار دی

د کابل حسین زړګیو شهیدانو
د یزید دوزخ کې نور قیام په کار دی

د وطن د حسن پانې مې باد یوورې
ورته نور د ترحم نظام په کار دی

د احساس د نوح بېړۍ په ډوبېدو ده
د غمیزو د توپان فرجام په کار دی

د هوس ستوري دې خاندي تاج محل کې
مور مینو ته د عشق مقام په کار دی.

۱۳۷۳/ چنګاښ
پېښور

او د ګلو د سندرو اتڼ بيا له سره وران شو

زمانې د زمانې لمن نيوله،
شپه د ورځې، ورځ د شپې د روح په وړانګو
د تقدير مزو تړله
زېږېدل په کې د لمر ژوندون ستورې
د ګل پېغلو له سورکو نازکو شونډو
سندريز تفکر زړونو کې وزر وغوړولی
عقيدې و عواطفو ته ځيګر په لاس نيولی
د ګلونو د سندرو اتڼ جوړ و
نڅېدل ورته د مينې د غاټولو ځيګرونه
تاوېدل ترې د وږمو د تخيل د بڼ ګلونه

خو يو (چا) له کومه راوړ
د کينې د زهرو جام
د پښتو پښتو خبرو له خوږو ميو نه جوړ
او نړدې يې کړ د مينې عقيدې د سورکو شونډو تر سرونو
عقيدې لا په سر نه و اړولی د کينې د زهرو جام
چې د شونډو د احساس پر زړه يې راغلل خزانونه
په زړګي کې يې شول مړاوي د ښکلا د عواطفو سره ګلونه
نو شوه ټوله عقيده د زهرو روح د قهر سيند
بيا يې لوټ کړل د سپېڅلو احساساتو ارمانونه
د وړمو د سپوږمۍ حسن د خوږې مينې وزرونه
او د ګلو د سندرو اتڼ بيا له سره وران شو.

۱۲/۱/۱۳۷۳
کارګري قصبه- کابل

یو جانان او یو جام

چې د رڼا په لوري ګام اخلو
موږ یې له زلفو انتقام اخلو

د مقدس اور عبادت وي مینه
خود یې له شونډو نه الهام اخلو

د روح وطن یې راته رنګ کړ په غم
اوس یې هم نوم په احترام اخلو

نمـــرود وختونـــه شـــي شـــداد شـــي امـــام
هـــر خـــو کـــه ذکـــر د اســـلام اخلـــو

عشـــقه دا ســـتا لـــه غورېـــدلي جنـــت
مـــورېـــو جانـــان اخلـــو يـــو جـــام اخلـــو.

۱۳۷۳/زمری

خوا ږه خوا ږه زخمونه

سترګې مې ډکې شوې د اوښکو د لمبو له تاوه
د زړه پردو کې مې د غم زلزلو جوړه کړه د وهم ځپه
زړګی مې وایي چې د خپلې معشوقې مخ کې په زوره زوره وژاړمه
او د احساس لمبې سرې کړمه په خپلو چغو
خو دې ګلپاڼې معشوقې مې په سورکیو او چاودلو شونډو
چې د سیلیو ګرد یې ناست و پر خوږو اننګو
او د زړګي له هر یو تار یې ځځېدلې وینې
د حال په ژبه راته ورو وویل:
((زه پر تا ځو مره نازېدمه
تا په سرو شنو د ېوانو خرڅه کړم مینه.
د سترګو توره نو اوس:

ماته مې خپل غمونه ډېر دي
په لويه لار کې راته مه ژاړه مېنه))
نو ماچې ټيټ کړ د احساس سر د ويده تفکر سور ګرېوان ته
زړه راته وويل زما معشوقه ((خاوره)) د دردونو له بڼ
د حقيقت په ژبه
څو مره خوارېږه زخمونه سپړي.

۱۷/۱/۱۳۷۳
نصرو کلا - بګرام

د ستورو قافله

ستر ګو نه ستا د مخ ډیوه تېر وو
ځکه تر وړانګو لاندې شپه تېروو

د زړګي پاڼې غوړېدلې پرېږده
ورته د ژوند تېڼي کیسه تېروو

ستا د موسکا د پسرلو په هیله
پر زړګي ژوند لمبه لمبه تېروو

هر اسوېلی مې شي منصوره وينه
ژوندون په دار لکه نشه تېروو

شهيد وطنه ! ستا د زړه پردو کې
يو وخت د ستورو قافله تېروو

شونډې پر شونډو راته کېږده موسکی
روح ته د سره دوزخ وږمه تېروو

د خندا پېغلو وربلونه تيت کړئ
د يون د هيلو جنازه تېروو.

۷/۸/۱۳۷۳
کاګري قصبه- کابل

مړاوی جانان

چې هم دې فکر هم ایمان شي جانان
څو مره به مینې درته ګران شي جانان

د زړه په پاڼو مې بلېږي هجر
کاشکې چې پرخه شي باران شي جانان

د روح غوټۍ مې په کې وغوړېږي
ما ته هم دین شي هم قران شي جانان

د تخیل په وزرو خېږم ورته
خیر دی که ستوری د اسمان شي جانان

دومـــره ګلونـــه پـــرې د اوښـــکو شـــیندم
چـې پـه شـمېرلو یـې سـتومان شـي جانـان

بیـا بـه مـې پرېـوزي دګرېـوان پـر کلـي
چـې مـې تـر اوښـکو نـه ارزان شـي جانـان

چـــې د خپـــل زړه دښـــار جنـــډې ووینـــي
څـــومره بـــه مـــړاوی را روان شـــي جانـــان

درد بـــه دې وي خومحسوســـېږي بـــه نـــه
چـې هـم پـردی شـي هـم دې ځـان شـي جانـان

وړې د لونګـــو ښـــار تـــه ښـــکلې پښـــتو
ګوندې چې (یون) ددې ((کاروان) شي جانان.

د سمال

یو ګل دې له وربله نن شمال راوړی دی
زما سوو داغونو ته یې شال راوړی دی

زما پر مړاوي روح باندې دې وشیندل ګلونه
څه رحم دې په زړه کې ذوالجلال راوړی دی

د شعر زړګی مې ګل شو پټ په شونډو کې موسېږي
کوم چا ورته د تا د سترګو خیال راوړی دی

د څو کلونو درد مې په یوه شېبه کې هېر کړ
ربیار مې ستاسو کور ځنې دسمال راوړی دی

اشنا واک دې منم چې هم مې ښکېل هم مې ازاد کړې
يــوه لاس کــې دې جــال او بــل کــې تــال راوړی دی

جانانــه تنــدی وريــن کــړه بيــا يــې مينــه بانــدې کېــږده
د زړه لـــه وينـــو جـــوړ مـــې درتـــه خـــال راوړی دی.

۱۵/۲/۱۳۷۴
کارگري قصبه- کابل

د مينې پيغمبر

يو سپين د سبا ستوری وم سهر وژلی يم
د ګل د شونډو پرخه ومه لمر وژلی يم

په زور نه يم مات شوی ښکليه پورته راته ګوره
د تا په نوم يې ياره په هنر وژلی يم

کوم څوک چې مې په زړه کې پيغمبر د مينې جوړ کړ
د روح پر کور مې ناست دې پيغمبر وژلی يم

د دغـــه کلـــي پېغلـــې او منګـــي پـــر مـــا خبـــر دي
ګــــودر يمـــــه وژلــــی مـــــازيګر وژلــــی يـــــم

د کـوم مغـول لښـکر مـې د زړه ښـکار کـې پلـی نـه دی
شمشـــاد پـــه وينـــو ســـور يمـــه خيبـــر وژلـــی يـــم

پــه دې کــې د رقيــب د تــورې ښــه ګــوره نــه شــته
د خپـــل دلبـــر پـــه غبـــرږه کـــې دلبـــر وژلـــی يـــم.

۱۳۷۴/زمری
کابل

د سرو ټپونو کان

د زلفو په تیارو کې دې په نور نیولی یم
بس زه خو دې د ظلم په تنور نیولی یم

سهر په وینو رنګ کړمه ماښام په اوښکو لوند
د وخت امام دا زه څنګه تربور نیولی یم

د زړه شیمه مې نه شته هسې مینه مینه وایم
دې لوز ته چې هم ټینګ یمه غرور نیولی یم

دا شــونډې پــانې پــانې چــې وربــرېږي پــر مــا هســې
جانانــه بيــا دې كــوم غــم تــه ضــرور نيــولى يــم

د ســتورو پــټ خــو هغــو جــادوګرو شــغلو مــات كــړ
دې تنــدر نــو زه لمــر پــه كــوم قصــور نيــولى يــم

د زړه د پرهــرو پټــري مــې چــوي خند يــدى نــه شــم
د ســرو ټپونــو كــان يمــه ناســور نيــولى يــم

چــا وې غبــرګه جنـت، شــونډې شـراب زلفــې وږمــې دي
دا ځكـــه ورتـــه زه همـــېش تـــرور نيـــولى يــم.

۹/۲/۱۳۷۴
مكروريان- كابل

د پاڼو مومن

ماښام شو خور د سهرونو پر بام سیوری کوي
لکه کوم ذهد چې د شونډو پر جام سیوری کوي

لمر راخېږي له مغربه د نمرود په ګوتو
د شرق د ښکلو لمر ګلو پر قام سیوری کوي

د پیغمبر فکر ژوندی دی خو د زړونو پر تخت
په وینو سور یو د جالیزه امام سیوری کوي

ددې ښـــامار وژل د پـــانېو مـــومن نـــه شـــي کړلـــی
دومره هوښیار دی چې پر ونو په پام سیوری کوي

زړه مې لمبه شـي چې دې زلفـې پـرمخ وغـورېږي
کفـر تـه ګـورم چې پر ښـکلي اسـلام سـیوری کـوي.

۱۳۷۴ل کال

د صراط پُل

چې ستا په تخيل مې تخيل نيولی دی
منمه د ګل شونډو کې مې ګل نيولی دی

دا خال د سپين تندي دې پاکوم د زړه په توره
مور تل په تاترو باندې مغول نيولی دی

د زړه وينې مې څاڅي لاس دې لرې که جانانه
(کوم د بو) غونډې دې سخت لکه کابل نيولی دی

مجبور به د هر ښکلي د خندا په لمبو سوزي
دا زړه چې مو هر چاته په منګول نیولی دی

د مینې قاتلان یې ځنې څرنګه تېرېږي؟
زما مظلوم ملت د صراط پل نیولی دی

په سترګو کې دې یون شوم زړه کې یون په خوله کې یون شوم
دې مینې دې څه ښکلی تسلسل نیولی دی.

۱۳۷۴/مرغومی

د جام جنازه

يـو شــور شـو د جـامونو شـو قيـام پـه ميكـده كـې
چـا وې پـرون سـاقي شـولو اعـدام پـه ميكـده كـې

سـهر د لمـر پـه وړانګـو جـوړوي تسـبيح لـه سـتورو
د روح امـام يـې ناسـت وي هـر ماښـام پـه ميكـده كـې

سـاده زړونـو سـجده كـړه د محـراب پـه لـور پـه مينـه
د فكـــر ســـتورو وليـــده امـــام پـــه ميكـــده كـــې

لــه ســترګو يــې د اوښــکو پــانې ورو ورو تو يــدلې
د جــام جنــازه پورتــه کــړه بــل جــام پــه ميکــده کــې

تــر ســپين قرانــه لانــدې د جــامونو ډنــډ کــې ګــورم
د مکــر ذاهــد بيــا تــړي احــرام پــه ميکــده کــې

د زړه د وطــن ښــار مــې يــو ځــل بيــا پــه وينــو لامبــي
نــن بيــا نــرخ ټاکــل شــوی مــې د قــام پــه ميکــده کــې.

۱۳۷۴ل کال
کابل

د سندرو په وزرونو

یو عشق مې لوبولو د سندرو په وزرونو
کوم چې رانه شهید کړلو د زغرو په وزرونو

شمله شمله لوګی شو د غره غېږې ځنې پورته
څه اور دی لګېدلی د نښترو په وزرونو

یو دېو د قاف د غره په ځنګلونو کې مېشته دی
د ژوند ډولۍ مې وړي د سوداګرو په وزرونو

د ښار د پېغلو خال وړي او د غاړو امېلونه
يو دوه ماران راوړي جادوګرو په وزرونو

څه لو دی د ګلاب ګلاب سرونو په وطن کې
يو اور خو خدايه بل کړې د لوګرو په وزرونو

پرون رمه له غره نه راغله کلي ته يوازې
څه سره وينه پرته وه د ګورګورو په وزرونو.

۵/۲/۱۳۷۵
کابل

شهید غرونه

د مینې ستوری مې غاټول نه دی
ځکه زړګی مې پرې راټول نه دی

غرونه شهید دي، دښتې بورې ناستې
ورته امېل د ګلو شپول نه دی

زړونه مو اخله خندا مه راکوه
د مینې ښار دی کار په تول نه دی

ښکلي ښکلي دریابه غلی دروم
د ژوند ماڼو مې سندر بول نه دی

ستوني زبېښي د ښار د هرې پانې
له میوډک یې لاکندول نه دی.

۵/۵/۱۳۷۵

کابل

څلور شپې

د ژونـــد ســـندره ليکمـــه د ګلـــو پـــه خولـــو
د شــعر ځيګــر مــې وينځمــه د ښــکلو پــه خولــو

د وهــم د بــو څلــورو شــپو کــې تېــر کړلــو لــه ستوني
کــوم ښــار چــې و جــوړ شــوی د نتلــو پــه خولــو

د يــار سترګې احسـاس مــې پــه کــې ورو ورو خوبومــه
د زړه ســيوری مــې لونــد دی د ســنځلو پــه خولــو

دی جوړ زموږ له وینې، دی جوړ د چا له مینې
د ژوند څراغ بل نه شو د ښاغلو په خولو

د شنې جلګې له پاسه کړه پر سپینو لېچو دمه
کوم چا درته وینځلي د شنو ولو په خولو

اشنا لاس دې نږدې کړه چې په سترګو ورته ځیر شم
د بخت ستوری مې ګورم د منګولو په خولو.

۲۸/۵/۱۳۷۵
کارګري قصبه-کابل

ستوري لمرونه

د جانان شنه خندا مې بيا له کومه لوري راځي
د غزل اوښکو کې مې بيا د مينې توري راځي

دلته هر غم قدم په پام ږدي بيا ښکلا لټوي
د تلې ښار دی غم هوښيار دی سودا ګوري راځي

د شعر مېوه مې زېږبخنه ده بازار نه لري
د ژوند پر هر فصل مې ډول ډول سيوري راځي

بیـــا تلـــی ســـپین امـــام د قـــاف د ځنګلونـــو د پـــو تـــه
زمـــوږ د اوښـــکو هیلـــې بیـــا پـــه هغـــو پلـــوري راځـــي

زړه کـــې مـــې ګرځـــي یـــوه ګرمـــه شـــان وږمـــه د پښـــتو
د قلـــم نـــوکې تـــه مـــې ټـــول ټکـــي ســـرزوري راځـــي

بیا مې د زړه ارمان موسکی شي بیا شي مړاوی غوندې
چـــا وې وطـــن تـــه دې لمرونـــه چـــا وې ســـتوري راځـــي.

۱۳۷۵ل کال
کابل

د روح سپېڅلی زور

د هيلو شوندو کې مې پاڼې بيا ثمر نيسي
پس له کلونو مې ګلونه بيا ګودر نيسي

زه يو سېلاب شومه د اوښکو او سرو اسوېلو
دی راته لار کې د سپېرو شګو سنګر نيسي

دا چې شمله يې راټيټېږي نه، جګېږي پسې
دا خو پرې خدای(ج) د خپلې مينې خپل وزر نيسي

پرون يې سر کې وه نشه د فرعونيت د فکر
نن راته خړې خړې ګوري ځان او تر نيسي

دا خو د روح سپېڅلی زور دی د خدای عشق وينځلی
په يوه وړانګه چې د ټول تورتم لښکر نيسي

بيا د نازو بچيو وتړلې توري تر ملا
چا د ګورګين د مرګ ويل چا وې شيبر نيسي.

۲/۳/۱۳۷۲
کابل

د شعر پري

د ښکلا سیمه شپې نیولې ځانته ښار جوړوي
د ژوند په هر واټ کې د دار له پاسه دار جوړوي

موږه د لمر وږمې شهیدې کړې د شپې په کانو
اوس مو له کلي پټ تېربږي بله لار جوړوي

ما ځنګوي د تیارو څڼو کې د خدای(ج) په نامه
ځانته د ژوند په نوم یو ښکلی سپین سهار جوړوي

ربه د تا په نوم مې ژوند اخلي په خپله ګټه
د وخت واکمن څومره هوښیار دی څه ښه کار جوړوي

کله د ښو په نوم قربان کله د بدو په نوم
دا فرښتې څومره په سخته زما بار جوړوي

د شعر پري مې مروره شوه د شعر له روحه
سپينې خبرې دې له شعر ځنې شعار جوړوي.

۱۳۷۵ل کال
کابل

سندريزه وږمه

د ژوند په هر فصل مې ځي راځي غميزه وږمه
د زړه په پاڼو کې مې رپي دا دوديزه وږمه

زه د وربښمو د رباب تارو ته خوب کومه
جانان مې خيال باندې راشيندي اوسپنيزه وږمه

شهيده وړانګه يم د خپلو ستورو شپو وژلې
زړه کې مې بلېده د خپل غشي اوريزه وږمه

د ژوندون هر واټ کې مو جوړ دی وژنځای د ګلو
لکه بيرغ پرې باندې رپي ارمانيزه وږمه

موږه غاټول زړونه قربان کړل په همدې هيله چې:
د ساندو کلي کې به راشي سندريزه وږمه

شمله زړه، پوړنی زوړ دی، منګی زوړ دی خو هم
ثومره خوږه خوږه تري اوري پټمنيزه وږمه

د جنګ اسونو مې د ښتو ګلان ټول ستړي کړل
خدايه يو ځل خو پرې خوره کړې سوله ييزه وږمه.

۱۳۷۲ل کال د غويي ۲۲مه
کابل

د شعر حجاب

د ژونـد مـړاوې سـندره مـې ربـاب کـې راولـم
د ويښــو شــپو کيســه د عشــق کتــاب کــې راولــم

دا سر ربه ! مات شوی دی، ټيټ شوی چاته نه دی
خــو تاتــه يــې پنځــه وختــه محــراب کــې راولــم

نــن بيــا د غــزا ډول د هنــدوکش پــه ســر غږېــږي
ســپېرې طــالبې ځنــې مــې پــه تــاب کــې راولــم

د نقـد ملايـان ګرځـي لـه ډُرو سـره پـه ښـار کـې
د شــعر پېغلــه مــې ځکــه پــه حجــاب کــې راولــم

زما ترلي لاس وو ستا درنې درنې څپېړې
يو وخت خو به اشنا دا په حساب کې راولم

د سره قهر غلامه بیا د چا غېږې ته درومې !
د سپینو وړانګو تاو به په کولاب کې راولم

خندا موسکې موسکې شي چې پر شونډو د کبانو
يو شور خو د سندرو په درياب کې راولم

په دې به هم د ډېرو له زړګو شي لمبه تاوه
دا وران د زړه وطن چې نغمه باب کې راولم.

۱۳۷۵ل کال د کب ۱۷مه
لغمان

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی په ۱۳۴۶ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لیسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لیسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

کې د ماسټرۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر و ټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نومو ړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا

کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندیدیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او

مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي زه دد ې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېریو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اینبودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو

اثـار، ايـډيټ او چـاپ کـړي دي. دغـه راز يـې پـه سـلګونو کـورنيـو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستې ده، خپله يې هم په لسګونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلتـه بـه يې د اثارو يادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړی شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• هيلې	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• نيمګړي ارمانونه	د حيران شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د نازو انا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کليات	د استاد الفت نثرونه	درېيم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق ننګيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
د پوهنوال روستار تره کي اثر دويم ۱۳۸۷

- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- د پښتنو ګون ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- ببرړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- دکتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷

- افغانستان په سیاسي کړلیچ کې   لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون   لومړی ۱۳۸۷
- اوسنی رسنۍ   لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟   لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کار و زیار کې ورته د نور زغم او اوسېلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل- افغانستان

pə oruno ke səndəre

(songs in the fires)

By:
M. Ismael yoon

د خپرونو لړ: (۱۰)